



Osloregionens innspill Klimaplan 2021-2030

Innledning

Osloregionen interkommunalt politisk råd er et strategisk samarbeid som består av 65 kommuner inkludert Oslo kommune og representerer et stort geografisk område, med ca 2,2 millioner innbyggere. Osloregionen jobber for at hovedstadsregionen skal være en bærekraftig og internasjonalt konkurransedyktig region. I 2019 stod regionen for ca. 24 % av totale klimagassutslippene i Norge og ca. 51 % av de nasjonale utslippene innen veitrafikk. Kommunene i Osloregionen kan i kraft av sin størrelse bidra betydelig til å nå nasjonale klimamål, forutsatt gode rammebetingelser. Dette notatet presenterer Osloregionens innspill til Stortingets behandling av klimaplanen. Forbedringene vil øke sannsynligheten for at kommunene i Osloregionen kan bidra til å nå nasjonale klimamål.

Innspill til Klimaplan 2021-2030

Osloregionen mener at regjeringen har lagt frem en klimaplan som vil bidra til at Norge oppfyller egne klimamål og forpliktelsene i Paris-avtalen, men at den bør forsterkes på en del områder for å være robust nok.

Osloregionen vil innledningsvis spesielt nevne at vi støtter følgende i klimameldingen:

- Det er positivt at det varsles at CO₂-avgiften økes til 2000 kr/tonn i 2030. Dette er potensielt det aller viktigste klimatiltaket. Det er viktig at den økte avgiften ikke kompenseres med andre avgiftskutt som svekker effekten.
- Fastsetting av et tallfestet, innenlandsk utslippsmål for ikke-kvotepliktig sektor.
- Bruke offentlige innkjøp for å redusere utslipp i transportsektoren og fra anleggsplasser.
- Det er positivt at regjeringen åpner for pilotprosjekter med nullutslippssoner i utvalgte byer.

Osloregionen har følgende innspill til tema/områder som bør forbedres i Stortingets behandling:

1. Klimasats må bli en permanent ordning og potten bør økes betydelig

Klimasats er en kostnadseffektiv ordning for å drive fram klimatiltak og konkrete prosjekter i kommunene. Økonomisk drahjelp er viktig, men Klimasats sikrer at det gjøres en årlig vurdering av nye klimatiltak og at tiltakene prioriteres.

Stortinget bør fastslå at Klimasats skal videreføres til 2030, med flere utlysninger i året og med en vesentlig høyere økonomisk ramme.

2. Areal- og transportplanlegging

Samordnet areal- og transportplanlegging er avgjørende for å nå klimamål, og byvekstavtaler er et virkemiddel for utslippsreduksjon. Forpliktende avtaler på tvers av forvaltningsnivåer bør innføres for flere byområder og tettsteder med sikte på kompakt arealplanlegging, økt kollektivtransport, sykkel og gange.

Stortinget bør fastslå at nullvekstmålet opprettholdes og at forpliktende avtaler på tvers av forvaltningsnivåer også innføres for mindre og mellomstore byområder og tettsteder. Dette må følges opp i kommende NTP.

3. Mål for transport

Osloregionen mener at regjeringens mål om halvering av utslippene fra transportsektoren bør være førende for ny NTP. Det må være tydelig at klimamålet brukes i prioriteringene mellom prosjektene. De samfunnsøkonomiske analysene til NTP må oppdateres med CO₂-pris i tråd med 2030-målet om 2000 kr per tonn CO₂.

Stortinget bør be regjeringen om oppdatere analyser gjort til NTP med en CO₂-pris som er i tråd med 2030-målet. Det må etterstrebtes å utforme tiltak som bidrar til å nå klimamål parallelt med trafikkreduksjonsmål.

4. Mer kraftfulle virkemidler for reduserte utslipp fra de tyngre kjøretøyene

Det er behov for krafttak for infrastruktur for nullutslipp/fornybart drivstoff, spesielt for tyngre kjøretøy. For en raskere omlegging må det iverksettes tiltak og virkemidler for utbygging av infrastruktur for nullutslipp og biogass.

Stortinget bør be regjeringen innføre flere tiltak for omstilling til nullutslipp og lavutslipp for de tyngre kjøretøyene.

5. Biodrivstoff

Virkemidlene for drivstoff må innrettes slik at etterspørsel etter flytende, høyinnblandet biodrivstoff i offentlige anskaffelser og større transportselskaper har en reell klimaeffekt. Dette er ikke omtalt i klimaplanen. Denne utfordringen må adresseres og rettes opp. Det er uheldig at det er innført veibruksavgift for avansert biodrivstoff.

Stortinget bør be regjeringen fjerne veibruksavgift på bærekraftig avansert biodrivstoff og innrette virkemidler for drivstoff som sikrer reell klimaeffekt ved kjøp av 100% biodrivstoff, forutsatt bærekraftig og palmeoljefritt.

6. Fossilfrie-/utslippsfrie anleggsplasser

Klimaplanen sier at det skal legges fram en handlingsplan for fossilfrie anleggsplasser i transportsektoren. Vi etterlyses tilsvarende fokus på anleggsplasser i byggsektoren. Det bør også vurderes krav om mer samordnet etterspørsel fra stat og kommuner for fossilfrie og utslippsfrie løsninger.

Stortinget bør be regjeringen inkludere byggsektoren i arbeidet med fossilfrie og utslippsfrie anleggsplasser. Videre bør Stortinget bør fokusere mer på utslippsfrie løsninger slik at fossilfrie løsninger bare blir et første skritt.

7. Plan- og bygningsregelverket

Ved å stille klimakrav til alle utbyggere kan utslippene fra bygge- og anleggsvirksomheten kuttes betydelig. Det er en svakhet at plan- og bygningsloven og kommunenes adgang til å stille klimakrav i reguleringsplaner ikke blir tydeligere vektlagt i klimaplanen.

Stortinget bør be om at regjeringen gjennomgår plan- og bygningsloven og underliggende forskrifter, slik at de styrkes som klimaverktøy. Innstillingen bør oppfordre kommuner til å stille klimakrav i reguleringsplaner.

8. CCS på Klemetsrud

Klimameldingen gir ingen nye signaler om økt statlig støtte til CCS på Klemetsrud. Anlegget på Klemetsrud har stor betydning, da avfallsforbrenning er en stor utslippskilde. Teknologien kan overføres til andre avfallsforbrenningsanlegg i og utenfor Norge, inkludert anlegg i kvotepliktig sektor, noe som ikke fremgår i klimaplanen.

Stortinget bør gå inn for økt statlig finansiering av karbonfangst på Klemetsrud-anlegget.

9. Avfall og sirkulær økonomi

Det er behov for økt satsing på sirkulærøkonomi. Forbrenning av plastavfall gir betydelige utslipp av klimagasser. Klimameldingen inneholder ingen konkrete tiltak for å redusere mengden avfall som går til forbrenning.

Stortinget bør utvide og styrke produsentansvaret slik at produsentene betaler en større andel av kostnadene for håndtering av plastavfall, samt stille strengere krav til avfallshåndtering og utnyttelse av avfall som ressurs. Regjeringen bør utrede plastavgift, eller trappe opp CO2-avgiften på avfallsforbrenning.

10. Økte utslipp som følge av arealbruksendringer

Utbygging av grønne areal (skog, myr, dyrka mark), gir utslipp av klimagasser. Kommunene har et hovedansvar for arealplanleggingen. Regjeringen vil legge til rette for god veiledning og verktøy slik at kommuner kan ta hensyn til karbonrike områder i arealplanleggingen. Klimaplanen viser til flere parallelle prosesser for dette.

Stortinget bør be regjeringen sikre at ulike verktøy til kommuner i arealplanleggingen koordineres. Stortinget bør be regjeringen igangsette grundig vurdering av en avgift for klimagassutslipp ved nedbygging av grøntareal.

11. Klimastatistikk og -verktøy

Det er store svakheter med utslippsstatistikken til Miljødirektoratet. Dette gjør at kommunene ikke har sikkerhet for hvilke utslippskilder som er viktigst eller hvor godt klimatiltakene i kommunene faktisk virker. Videre trenger kommunene verktøy for å lage utslippsframskrivninger. Det er også behov for bedre data på avfall og energi.

Stortinget bør be regjeringen sikre nødvendige data og verktøy i klimaarbeidet og forutsette en mer treffsikker klimastatistikk fram mot publiseringen ved årsskiftet 2021/2022.